

τὸν πρόγονο τῶν ντόπιων κατοίκων καὶ τῶν ἡρώων ποὺ τοὺς φανέρωσαν τὰ μυστήρια.

Ἀπ' αὐτὰ οἱ τωρινοὶ νησιώτες τίποτε δὲ θυμοῦνται, τὰ ξέχασαν ὀλίγετα ὄλα. Καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν τὰ ρίξανε στὰ καμίνια καὶ τὰκαμαν ἀσβέστη γιὰ τὰ σπίτια τους.

(Ἀκολουθεῖ)

ΙΔΑΣ

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ ΚΥΡΙΟ Γ. ΧΑΣΙΩΤΗ

Κύριε,

Μοῦ κάματε τὴν τιμὴ νὰ μοῦ στείλετε τὸ βιβλίον σας «Ἡ Γλῶσσα τοῦ Ἑλλήνου», χωρὶς ἄλλο γιὰ νὰ μὲ τραβήξετε μὲ τὸ μέρος τῆς καθαρεύουσας ποὺ διαλαλεῖτε, καὶ μπορεῖ μαζί καὶ γιὰ νὰ μοῦ δώσετε ἀφορμὴ νὰ τιμῶσω καθὼς τοὺς πρέπει ὄλα ὅσα ἀνφέρετε στὸ βιβλίον σας ποὺ εἶναι τόσο σωστὰ καὶ μὲ τόση δεξιότητὴ τὰ μεταχειρίζεστε.

Σὰς εὐχαριστῶ γιὰ τὸ χάρισμα. Ἄν καὶ δὲν εὐτύχησα νὰπολλάψω ἀπὸ κεῖνον τοὺς καρπούς ποὺ ἐλπίζετε, πάντα μοῦ κίνησε ζωνὴ τὴ φροντίδα καὶ μὲ φώτισε ἀπάνου σὲ κάποια συζητητικὰ συστήματα ποὺ μοῦ εἶναι κάπως ἀσυνήθιστα.

Τὸ διάβασμα τοῦ βιβλίου σας μοῦ προξένησε κάποια ξαφνίσματα πολὺ πολὺ παράξενα. Ἐμαθα χωρὶς νὰ τὸ περιμένω πὼς ἡ καθαρεύουσα εἶναι ἡ κοινὴ γλῶσσα, ἰννοσημένη, φυσικὰ, καὶ μιλημένη ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας ὅλους τοὺς καλοκαθερμένους. Ἰσαμε τὰ τώρα φανταζόμενα—πλανημένοι ἀπὸ κακοὺς συγγραφιάδες, πὼς, ἔξαφνα, οἱ τύποι ὁ βασιλεὺς, τοῦ βοσιλέως, τοῖς βοσιλεῦσιν, εἶναι τύποι μιᾶς νεκρῆς γλώσσας, ποὺ μαθαίνεται στὸ σχολεῖο: μὰ πὼς μέσα στὸ σπίτι λένε ὁ βασιλιάς, τοῦ βασιλιά, στοὺς βοσιλιάδες: ὁμοια καὶ σ' ἐμὰς ἐδῶ στὸ σχολεῖο μαθαίνουμε νὰ κλίνουμε *res publica, rei publicae* λατινικὰ: μὰ γαλλικὰ ὅμως γράφουμε *la république*. Ἐμαθα πὼς τὸ πρόγραμμα τοῦ Βηλαρά δὲν εἶτανε τὸ ἴδιο μὲ τὸ πρόγραμμα τοῦ Ψυχάρη, πὼς ὁ «Θάνατος τοῦ Παλληκαρίου» τοῦ Παλαμά εἶναι ποιῆμα, γραμμένο σὲ ἀκανόνιστὴ γλῶσσα, πὼς ὁ Κορνῆλιος καὶ ὁ Ρακίνας κάμανε ποιήματα στὸ εἶδος τῆς Βατραχομουμαχίας, καὶ ἄλλα πρά-

ματα, ἕνα σωρὸ, καινούρια, ποὺ φέραν ἀνακάτωμα στὶς γνώμες μου τὶς πρωτινές.

Τὸ εὐτύχημα εἶναι ποὺ θυμήθηκα πὼς εἶχα διαβάσει τὸ «Θάνατος τοῦ Παλληκαρίου» σὲ λαμπρὸ πεζὸ λόγο, τὴν ἐξυπνὴ καὶ διασκεδαστικὴ καταδίκη τῆς καθαρεύουσας μέσα στὸ Βηλαρά, καὶ πὼς μέσα στὰ ἔργα τοῦ Κορνῆλιου καὶ τοῦ Ρακίνα δὲν εἶχα βρῆ τὸ παραμικρὸ σημάδι ἀπὸ τὴ Βατραχομουμαχία. Τότε ἄρχισα νὰ ὑποπτεύω πὼς δὲν εἶσατε σωστὰ πληροφορημένοι καὶ πὼς τὰ ἐπιχειρήματά σας δὲ θὰ εἶχαν ἐπιστημονικὴ ἀξία.

Κι ἀπὸ τὴν ὑποψία πέρασα στὴ βεβαιότητα δταν εἶδα μὲ τί τρόπο μεταφράζετε καὶ ξηγάτ' ἕνα κομματι ἀπὸ τὸ ἄρθρο μου γιὰ τὰ «Γράμματα» τοῦ Παλαμά. Ἐγραψα: «Ἡ γλωσσικὴ προπαγάντα τοῦ Μιστράλ καὶ τῶν ἄλλων Φελίμπρηδων εἶναι δουλειὰ ἀντιδραστικὴ τοῦ Ψυχάρη καὶ τῶ δημοτικιστῶν εἶναι δουλειὰ προδευτικὴ». Μεταφράζετε: «Ἡ προπαγάνδα τοῦ Μιστράλ καὶ τῶν Φελίβρων δὲν εἶναι ἔργον ἀντιδράσεως...» Αὐτὰ τὸ δὲν ἀριστουργηματικὰ δείχνει τὴν καλὴ σας πίστη: μόνο ἕνα ψεγάδι ἔχει, πὼς ἐκφράζει τὸ ἀντίθετο ἐκείνου ποὺ λέει τὸ κείμενο.

Μὰ καὶ τὸ νόημα ποὺ δίνετε τοῦ κομματιοῦ μου δὲν εἶναι λιγότερο ἐξυπνο ἀπὸ τὴ μεταφρασὴ του. Βλέπω μολταταῦτα πὼς δὲν εἶναι περιττὸ νὰ σὰς πῶ καὶ ὁ ἴδιος τί ἰννοῶ: τοῦλάχιστον ἡ δική μου ἡ ἐξήγησι θάξη τὴν ἀξία πὼς εἶναι ἡ ἀσθεντικὴ. Ἦθελα νὰ πῶ καὶ εἶπα πὼς ἡ προσπάθειά τῶν *Fr-libres* γιὰ τὴν ἀνάστασι τῆς προδιγγραμῆς γλώσσας εἶναι ἀνώφελη, ἂν ἔχῃ θλιβερὴ, γιὰτὶ ὁ σκοπὸς τῆς εἶναι νὰ ἐγκαταστήσῃ μέσα στὴ Γαλλία μιὰ ἐπικίντυνη διγλωσσία, ἐκεῖ ποὺ τῶ δημοτικιστῶν ἡ ἐπιχειρήσι εἶναι χρῆσιμο ἔργο καὶ ἀπαραίτητο, γιὰτὶ σκοπὸ τῆς ἔχει τὴν κατάργησι τῆς τερατώδικης διγλωσσίας ποὺ ρημάζει τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἐπίσημη καθιέρωσι τῆς μόνης καὶ ἀληθινῆς ἰθνηκῆς γλώσσας, τῆς δημοτικῆς, ποὺ ἐσεῖς, τόσο φίνα, μαλαιρῆ τὴ λέτε.

Ἐκρινα, κύριε, καλὸ νὰ σὰς δώσω τὶς ἐξήγησι σας τοῦτες μὲ τὴ βεβαίωσι τῆς ξεχωριστῆς μου ὑπόληψης

EUGENE CLÉMENT

Γ. Γ. Διαβάστε καλὰ τὸνομά μου, καθὼς τὸρ-θογράφω. Κι ἂν ἀκόμα θελήσετε νὰ καταγίνετε μ' ἐμένα, θὰ μὲ ὑποχρεώσετε νὰ μὴ μὲ ξαναπῆτε *Κλερμάν*.

Ὁρέστη καὶ τὸ Γοργία. Καὶ στεκότανε στὸ κατώφλι. Κι ὄρμησε μὲ ἀπὸ τὴ θολοῦρα πέρα τοῦ ἀτέλειωτου δρόμου ἕνα αὐτοκίνητο καὶ ὡς τὴν εἶδε, ἔρθε καὶ σταθῆκε μουγκρίζοντας μπροστὰ τῆς. Ἡ πορτίτσα του ἀνοίξε καὶ νευρικὰ καὶ χλωμὴ πῆδησε κάτω—Θέ μου! μὴ δὲν εἶναι ὄνειρο; —Ἐκείνη, ἡ Ἄλλη, ἡ Νόρα! ἡ Νόρα!

Ὅλο τὸ κορμὶ τῆς Χρυσούλας σείσθηκε, ὡς ἕνας λυγμὸς ὄλο. Ἄνοιξε τὰ μάτια τῆς τὰ μεγαλωμένα ἀπὸ τὸν τρόμο καὶ κύταξε. Ὡ! εἶταν Ἐκείνη! Ἐκείνη!—πότε ἦρθε, πότε πάλι γύρισε, θὰ τῆς τότε ξεναπάρει: γιὰ πάντα, γιὰ πάντα τώρα. Μέσα στὰ χέρια τῆς Μοίρας δὲ βλέπω τίποτα πιά λευκὸ, τίποτα πιά λευκὸ γιὰ Σένα, Χρυσούλα!... Ὡ! πὼς πετιοῦνται ξανά ἀπὸ τ' ἀνταρμένα βῆθη τοῦ ὀρίζοντα, σύγγεγο βαρὶ καὶ ἀτέλειωτο ἀπὸ ἀρίφνητα κοράκια, οἱ μαῦρες-μαῦρες νύχτες πάλι!..

— Μὴν κάνετε ἔτσι... Πὼς τρέμετε;.. Μὴν τρέμετε... Ἦσαν χάσατε... τῆς ἔλεγε καὶ τῆς ξανάλεγε ὁ Γοργίας καὶ τῆς χάδευε τὸ χέρι.

Κ' ἐκείνη τὸν κύταξε ξαφνισμένη πὼς βρέθηκε κοντὰ τῆς, τί τρέχει, ποὺ εἶτανε;

— Δὲν τρέμω... Δὲν ἔχω τίποτα... Εἶμαι ἡσυχῆ... Γιατὶ νὰ τρέμω; Βλέπετε, δὲν τρέμω.

Κ' ἔτρεμε ὄλη. Καὶ κύταξε. Κύταξε τὸν Ὁρέστη ποὺ χλωμὸς προχωροῦσε...προχωροῦσε... Ἄ! καὶ νῆαιταν μπορετὸ νὰ τόνε σταματήσῃ, μὰ δὲν μποροῦσε, τὰ γόνάτα τῆς εἶσαν λυμένα καὶ ἂν δὲν ἀκουμποῦσε στὸν τοῖχο θάπεφτε. Ὅλη τῆς ἡ δύναμη εἶτανε μαζεμένη στὰ μάτια καὶ ἔβλεπε. Ὅλα τὰ ἔβλεπε. Ἐκείνη εἶχε σταθεῖ μπροστὰ στὸ αὐτοκίνητό τῆς καὶ τὸν περιμένε. Καὶ χαμογελοῦσε. Τὸ κορμὶ τῆς μ' ὄλη του τὴ λιγνότη καὶ μ' ὄλη του τὴ χλωμάδα, φαινότανε εὐτὺς ἀσταλοδύναμο καὶ ἀχόρταγο καὶ τὰ μάτια τῆς τ' ἀγέλαστα ποὺ τὰ βαθιοπερικύκλωνε ἕνα μεγάλο γαλάζιο στεφάνι—καίγανε. Τὸ πρόσωπό τῆς ὄλο—ρόδο χλωμὸ πὺ τὸ ξεχνούδιταν καὶ τὸ χαρῆκανε χέρια πολλὰ καὶ ὅπου ξεχνυχτήσαν καὶ πνιγῆκανε, ἀπὸ τὸ πιπίλισμα τὸ πολὺ, ἀρίφνητα μελισσολόγια. Εἶχε τὴν κουρασμένη χάρη τὴν πολύξερη, ποὺ ἔχουνε τὰ χεῖλια τὰ πολυφιλημένα καὶ τὰ μάτια τὰ πολυαγρυπνημένα καὶ τὰ χέρια τὰ διάφανα, ποὺ εἶναι πάντα λιγωμένα ἀπὸ τὶς πολλὲς ἀνάμνησις.

Εἶτανε ἀσάλευτη καὶ χαμογελοῦσε. Ὁ Ὁρέστης ἔσκυψε καὶ τῆς φίλησε τὸ γαντωμένο χέρι καὶ ἀνοιγοκλείσανε τὰ χεῖλια του.
— Τί νὰ 'πε; Τί νὰ 'πε;

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα ἀρ. 8.—Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δρ.

Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ ἔρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τρίμηνας (2 δρ. τὴν τρίμηνα) συντρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητῆς ἢ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομῆ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 16

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμά πουλιοῦνται στὸ γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμῆ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιοσκία (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ἰπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ κιοσκί Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα Ἐθίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτιν (ἀντίκρυ στὴ Βουλῆ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τὸ συλλαλητήριον—Ἐπαναστάσι μὲ καθαρεύουσα—Ὅλοι ἐπαναστάτες!—Γιὰ τὴν παιδεία μας—Οἰκονομικὴ μεταρρυθμίσι.

ΣΕΜΝΑ, ἴδουχα, σοβαρά, ἐπιδίπτικα, Ἐγγλέζικα, καὶ δὲ θυμοῦμαστε πιά πὼς ἀλλιώτικα τὰ εἶπανε, τὰ συλλαλητήρια ποὺ γινῆκανε κ' ἐδῶ καὶ στὶς Ἐπαρχίες τὴ Δευτέρα. Καὶ τοὺς ταυριάζουσε ὄλα αὐτὰ τὰ ἐπίθετα. Ἄν τὰ λέγανε μάλιστα ἀντικομματικὰ συλλαλητήρια, τὸ ἴπιθετο δὲν τοὺς ταίριαζε περισσότερο, ἀφοῦ οἱ σάνιδες, οἱ κομμαπορες, τὰ ξελαργγιδάματα καὶ ὄλα τὰ παρόμοια πυρομαχικά, ποὺ ἀστράφτουσε καὶ βροντοῦνε σὲ κάθε κομματικὸ συλλαλητήριον, στὰ συλλαλητήρια τῆς Δευτέρας εἶχανε μείνει στὶς πολεμικῆς ἀποθῆκες τους.

Τὰ συλλαλητήρια λοιπὸν πιτύχανε, ἀφοῦ γινῆκανε εἰρηνικά, ὅπως τὰχανε προκεδιάσει. Γιὰ νὰ πιτύχει τώρα καὶ ὁ σκοπὸς τους, πρέπει κείνοι ποὺ λάβανε μέρος σ' αὐτὰ νὰ μὴ θαρρῆσουν πὼς πάει πιά, τέλειωσε ἡ δουλιὰ τους, καὶ πὼς μποροῦνε ἀπὸ δῶ καὶ ὀμπρὸς νὰ ξεκουράζονται πᾶνω στὶς δάφνες τους. Τὸ ἐναντίον, πρέπει νὰν τὸ νιώσουν πὼς ἀπὸ δῶ καὶ ὀμπρὸς ἀρχίζει ἡ δουλιὰ τους, γιὰτὶ ἕνα συλλαλητήριον ξεχνιέται γλῆγορα καὶ περνάει στὴν

Ἡ Χρυσούλα δὲν μπόρεσε ν' ἀκούσει. Πὼς μιλοῦσαν ἔτσι, Θεέ μου! Ἡ Χρυσούλα κύταξε, ὄλη τῆς ἡ ψυχὴ μαζεῦθηκε στὰ μάτια τῆς καὶ ἀποκρεμάστηκε σὰ δάκρυο στὰ ματόκλαδά τῆς καὶ κύταξε: Τὰ μάτια τοῦ Ὁρέστη ὄλανοιγμένα μὲ τρόπο καὶ λαχτάρα, σὰ νὰ σκύδανε στὴν ἄκρη πανώριου γυριμοῦ. Τὰ μάτια Ἐκείνης, πεσιμένα ἀπάνου του τόνε τρυπούσανε ἀγέλαστα καὶ σκληρὰ καὶ τὸ πόδι τῆς τὸ χτυποῦσε χάμω νευρικὰ καὶ ἀπότομα καὶ ὄλο τῆς τὸ κορμὶ σείότανε. Ὡ! πὼς ἔμοιαζε ὄλο τῆς τὸ κορμὶ ὡς πυρωμένο σίδηρο, ὅπου βαριοστενάζουσε τὰ δάκρυα οἱ δυνάμεις τῶν ἀντρῶν καὶ τοῦ κάκου πολεμοῦνε νὰ τοῦ σβήσουνε τὴν πύρα!

(—Ὅχι, ὄχι! δὲν εἶναι ἀγάπη αὐτὴ, δὲν κάνουν ἔτσι οἱ γυναῖκες ποὺ λένε σ' ἀγαπῶ καὶ χαμλώνουνε τὰ μάτια, γιὰτὶ ντρέπονται μὴν τύχει καὶ δεῖ μέσα τους ὁ Ἄγαπημένος τὰ μυστικὰ τῆς σάρκας ποὺ τὴν ὄρα ἐκείνη λαμποκοποῦνε μέσα γιορτοστολισμένα καὶ ἔσθηθα...)

— Βλέπετε, δὲ μιλοῦνε γι' ἀγάπη. Μὴ στενοχωρεῖστε, Χρυσούλα. Δὲ βλέπετε; Δὲ μιλοῦνε γι' ἀγάπη.

— Δὲν ξέρω... δὲν ξέρω... Ἐγὼ φοβοῦμαι... Ἦρθε... Πὼς ἦρθε; Γιατὶ νῆρθε; Μήτε χαμώγελο

ιστορία, αν κείνοι πού το κάμνανε δὲ σταθοῦνε μὲ τὸ ντουφέκι, νὰ ποῦμε, στὸ χέρι νὰ φωνάζουν: «Προσέχτε, γιατί δὼ εἶμαστε!»

*

ΝΑ ἔβριαν ὠστόσο ὅλες κείνες οἱ χιλιάδες λαὸς πού μαζωχτήκανε στὸ Πολύγωνο τί θέλουνε καὶ τί ζητάνε; Λαϊκὴ ἐξέγερση. Πολυκαλά. Μὰ γιὰ τί πρῶτα ἐξέγερση; Διαβάσαμε τὸ λόγο ποῦδ' ἔλεγε ὁ κ. Παπαφώτης στὸ συλλαλητήριο, διαβάσαμε καὶ τὸ ψήφισμα. Καὶ τὰ δύο πέρα πέρα στὴν καθαρεύουσα γραμμένα καὶ τὰ καλομελετήσαμε καὶ ἰδρώσαμε ὅσο νὰν τὰ νιώσουμε.

Ἄλοιμονο! Ἐπαναστάστ με Καθαρεύουσα! Ἄξιζε νὰ γίνεαι κι αὐτὸ τὸ παράξενο σὸ καφορμαϊκό.

Καὶ μήπως στὴν Ἀθήνα μοναχά; Σ' ὅλες τίς ἐπαρχίες τὰ ἴδια. Μόνο οἱ Ἐπαρχίτες γράφανε τίς προάλλες τὸ ψήφισμά τους σὲ ζωντανὴ γλώσσα, μὰ τὸ ψήφισμα τῆς γράφει ὁ δημοσιογράφος Στ. Σταματίου πού δὲν καρτεροῦσε νὰ βγοῦν οἱ ἐξισωματικοὶ στὸ Γουδί γιὰ νὰ παναστατήσῃ.

*

ΕΠΙΠΛΑΣΤΑΤΗΣ κι ὁ Μιστριώτης, ἀφοῦ καὶ ἡ ἀφεντιά του πῆγε εἰς Δευτέρα στὸ Πολύγωνο. Ἐπαναστάτης κι ὁ Καζάκης. Ἐπαναστάτης κι ὁ δεινὸς δάσκαλος κι ὁ τῆς βουλευτής. Μὰ ἀφοῦ ὅλοι αὐτοὶ οἱ κύριοι ἐπαναστατοῦν, ἐναντίο ποιανὸ ἔμεινε οἱ ἄλλοι ἐπαναστατοῦμε;

Ὅλοι, βλέπετε, σήμερὰ πέρα πέρα, καλοὶ κακοί, ζητοῦν τὴν ἐπανάσταση. Κ' ἔτσι πιά ἡ ἐπανάσταση παύει νὰναι ἐπανάσταση ξαναγεννημοῦ, καθὼς τὴ λένε, καὶ γίνεται ἐπανάσταστ «μετανωμοῦ», καθὼς καὶ εἶναι. Σῶνε μοναχὰ ὁ μετανωμοῦς μας νὰναι ἀληθινὸς καὶ νὰ μὴν ξεθυμῆ γρήγορα.

*

ΤΟ ΨΗΦΙΣΜΑ τῆς Δευτέρας χαρίζεαι κ' ἕνα παραγράφου του, τόσο δὲ, γιὰ τὴν παιδείαν.

«Διαιμερτίζεται, λέει, κατὰ τῆς σημερινῆς τῆς πολιτείας ἀδιαφορία: περὶ μορφώσεως κλήρου καὶ πρακτικώτερας δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, τῶν δύο τούτων ἰσχυροτάτων παραγόντων τοῦ προδιδασμοῦ (!) τοῦ ἀτόμου».

Ἀφοῦ παραδίδεται κείνος πού σὺνταξε τὸ ψήφισμα τὴν παιδείαν μας γιὰ ἕνα ἀπὸ τοὺς δύο ἰσχυροτάτους παράγοντες κτλ., ἔπρεπε νὰ ἐπιμείνει περισσότερο σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα καὶ νὰν τοῦ δώσει τὴν πρώτη πρώτη θέση στὸ ψήφισμα.

Ἔτσι πού τὸ παραρτήσανε τὸ παραγράφου αὐτό, ἀνάμεσα στίς φυλακὲς καὶ στὴν τοκογλυφία ἰδὸ παραπάνω παραγράφου μιλάει γιὰ τίς φυλακὲς καὶ ὁ παρακάτω γιὰ τὴν τοκογλυφία) δεῖχνονε πὼς δὲ δίνουνε κυριὰ μεγάλη σημασία στὸ ζήτημα τῆς παιδείας, μὰ πὼς τὸ βάλανε κι αὐτὸ, ἔτσι γιὰ νὰ δειξοῦν πὼς δὲν ξεχάσανε τίποτα.

Ἡ δική μας ἡ γνώμη εἶναι, καὶ τὴ φωνάζουμε, πὼς ὅσο δὲν ἀλλάξει αὐτὸ τὸ περίφημο ἐκτατὸ σύστημα, καὶ

χιλίτες ἐπανάστατες νὰ γίνονε δὲ θὰ μποροῦνε νὰ μὰς ἀλλάξουν.

*

ΩΣΤΟΣΟ ὁ κ. Εὐταξίας, λένε, κάττι λογαριάζει νὰ κάνει. Θὰ καταργήσῃ δηλ. τὰ Σχολαρχεῖα καὶ θὰ κάμει Γυμνάσια μὲ περισσότερες τάξεις καὶ Ἡμεγεγυμνάσια ἢ Λύκεια μὲ λιγότερες. Ἔτσι θὰ λιγοστεῖ οἱ δασκάλοι καὶ θὰ γίνεαι ἀρκετὴ οἰκονομία στὰ ἔξοδα.

Αὐτό, θαρροῦμε, λέγεται οἰκονομικὴ μεταρρύθμιση— μὰ κάττι ἀλλήνη μεταρρύθμιση πὼς βαθιά καὶ πὼς σοβαρὴ ἀποζητάει σήμερὰ ἡ Παιδεία μας. Κι ἂν ἀντὶ νάναι Ἰγποφυργὲς τῆς Παιδείας ὁ κ. Π. Ζαίμης, εἶτανε ὁ κ. Παναγιωτόπουλος, θὰ τὴν ἐνωθε αὐτὴ τὴ μεταρρύθμιση, ἴσως καὶ θὰ τὴν πιτόχαινα.

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΣΟΥ

Ψηλά στὰ γαλανόλευκα
τοῦ οὐρανοῦ παλάτια
μ' ἀνέβασαν, ἀγάπη μου,
τὰ δύο σου μαύρα μάτια.

Μ' ἐφῆραν στὸν ἀφάνταστο
τῆς εὐτυχίας θρόνο
τὰ βελουδένια μάτια σου
μὲ μιὰ ματιὰ τους μόνο.

Ἀθήνα.

ΛΙΑΙΚΑ ΑΘ. ΜΠΙΕΤΣΙΚΑ

ΣΥΣΤΑΙΝΟΥΜΕ

τὸ Βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Λουκά Γ. Χατζηλουκά (Ἀθήνα—δὸς Σταδίου 34). Ἀγοράζει βιβλία καὶ βιβλιοθήκες κ' εἶναι τὸ ἀρχαιότερο στὸ εἶδος του. Ἰδρύθηκε στὰ 1889 κ' ἐκδίδει ταχτικὰ κάθε χρονιά καταλόγους, πού τοὺς στέλνει χάριμα σ' ὅποιον τοὺς ζητήσει.

ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ καὶ ΕΜΠΟΡΙΚΗ

Ἐν Ἀθήναις (Πλατεία Κένιγγος)

Ἐγκειρισμένη διὰ τοῦ ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1894

Β. Δ. Σχολαὶ τεχνικῶν σπουδῶν ἀνώτεροι:

ΕΜΠΟΡΙΚΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ, ΓΕΩΡΓΙΚΗ,

ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΗ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Φοιτηταὶ διαιτη.

Ἐνταξίς μαθημάτων τῆ 15 Σεπτεμβρίου.

Πρόγραμμα ἀποστέλλεται δωρεάν.

Γίνονται δεκταὶ μαθηταί.

τώρα πιά, μήτε καλοσύνη. Πόσο ἄμορφα περάσανε οἱ μῆνες πού δὲν εἶτανε ἐδῶ! Καὶ πόσο γλήγορα! Ὀϊμέ! Ὀϊμέ! φοβοῦμαι, θὰ μοῦ τὸν πάρει πάλι!

Τρόμαξε. Ὁ Ὀρέστης γώρα σκύφτει καὶ τῆς μιλεῖ. Πόσο εἶναι χλωμός! Πόσο εἶναι χλωμός! Ἐκείνη τὸν κυτᾶζει, δαγκώνει τὰ χεῖλιά της, λέει μιὰ λέξη κ' ὕστερα πάλι σωπαίνει καὶ χαμογελά. Ἐάφνου θάρρησε ἡ Χρυσούλα πὼς μιλοῦσαν γι' αὐτὴ. Θέλανε νὰ τὴ σκοτώσουνε. Καὶ κρυφομιλοῦσανε. Πὼς νὰ τὴ σκοτώσουν; —Μὲ τὸ μαχαίρι, ἔλεγε ἡ Νόρα. —Μὲ τὴν ἀγάπη, ἔλεγε ὁ Ὀρέστης, πὼς σκληρὸς κι ἀνήλεος. Μὲ τὴν ἀγάπη. Καὶ δὲ συμφωνοῦσανε.

—Φοβοῦμαι! Φοβοῦμαι!

Μαζεύτηκε στὸν τοῖχο κι ὁ Γοργίας τῆς πῆρε τὸ χέρι κ' ἤθελε νὰ τὴν παρηγορήσῃ καὶ δὲν ἔφερε τί νὰ πει.

—Σῶπα... σῶπα, Χρυσούλα. Δὲ βλέπεις πὼς κυτᾶζονται ὁὲν ἔχτροι;

Τὰ χεῖλιά της τὸ λέγανε, μὰ τὰ μάτια τοῦ Γοργία θωροῦσανε πεισματάρικα καὶ μὲ κάποια δυσκολοξεδιάλυτη εὐχαρίστηση κάποιες εἰκόνες. Ναι, ναι, εἶναι ὁ Οἰδίποδας ὁ ἄμορφος λεβέντης μὲ τὸ κόκκινο αἵματωμένο κᾶντᾶρι πού ξεκίνησε νὰ κατα

χτήσει τὴ ζωὴ... Καὶ εἶναι ἡ Σφίγγα πού στέκεται στὰ στενορῦμια τῆς νιότης—ὦ! γιατί νάναι τόσο ἄμορφη! γιατί νάναι τόσο ἄμορφη!—κι ἄλλοι του πού θὰ τὴ συναντήσῃ, κι ἄλλοι του πού δὲ θὰ μποροῦνε νὰ λύσει τὸ σφιχτοτυλιγμένο μυστήριο τῆς ζώης της καὶ νὰ κυριαρχήσῃ τὴν ἀνυπόταχτη ὁρμὴ τῶν λαγώνων της.

—ὦ! πὼς τὸν κυτᾶζει! πὼς τὸν κυτᾶζει! φώναξε γώρα ἡ Χρυσούλα τρομαγμένη.

—Ναι, ναι, εἶναι ὁ ἄμορφος λεβέντης κ' εἶναι κ' ἡ Γυναικία καὶ στέκεται ἀνάμεσά τους τὸ φριχτὸ Μυστήριο τῆς Σάρκας.

—Πὼς τὸν κυτᾶζει! πὼς τὸν κυτᾶζει!

Ἔλεγε γώρα κι ὁ Γοργίας καὶ τὴν ψυχὴ του τυραννοῦσανε παράξενες ἀνατοχίτες. (ὦ! θάτανε ἀπὸ τίς γυναῖκες ἐκεῖνες πού ἂν μείνεις μόνος μαζί μὲ μιὰ ἀπ' αὐτὲς κ' εἶναι δωμάτιο μικρὸ καὶ κατεβασημένον οἱ κουρτίνες κι ἀπλώσει ἀπάνω σου τὰ μπράτσα της τὰ χλωμά καὶ δυνατὰ—ὦ! πὼς τρίζουνε τὰ δύστυχα κορμάκια τῶν πάρα πολὺ ἄγουρων ἐφήβων, μέσα σὲ τίτοιες ἀγκαλιές!—θὰ σὲ περιχύνε ἕνας φόβος τρελὸς καὶ ἔκτρες νὰ παραμερίσεις τίς κουρτίνες καὶ ν' ἀνοιχθῇ τὸ παράθυρο τρέμοντας μὴ σὲ προφτάσῃ καὶ ἰσχυρὸς στὸ δρόμο

ΦΥΛΛΑΔΕΣ

ΤΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ

ΙΕ'

ΣΤΟΝ ΓΚΡΕΜΝΟ

—Νὰ σὲς τὰ πῶ λοιπὸν, παιδιὰ μου, μιὰ καὶ καλὴ (ἄρχισε ὁ γέρος) στὸν τόπο μου οἱ δικοὶ μας σηκώθηκαν καὶ δὲ σηκώθηκαν. Ἐκαμαν τὴ δουλειὰ τους μισή. Αὐτὲς οἱ μισὲς οἱ δουλειῆς εἶταν πού μὰς ἀφάνησαν τότες.

Εἶμουνα δέκα μὲνὼ νοικοκύρης, κ' ἡ Χριστίνα μου εἶχε στὴν ἀγκαλιά της τὸ πρῶτο της, ἀχ, καὶ τὸ στερνὸ της! Μήτε χωράφι εἶχαμε μήτ' ἀμπέλι. Σερμαγιά μας εἶταν ἡ βαρκούλα μου καὶ τὰ δίχτυα μου. Πρὶν ἄκουμα νὰ λευτερωθῇ ἡ Χριστίνα πέρασαν κι ἀπὸ τὸ χωριὸ μας καὶ μάζευαν οἱ δικοὶ μας ἔπι μποροῦσαν. Ἐδινε ὁ καθένας ἔπι εἶχε. Ἐμεῖς δὲν εἶχαμε τίποτις ἄλλο νὰ δώσουμε, ἔδωσα λοιπὸν τὴ βάρκα μου, κ' ἔμεινα μὲ τὰ δίχτυα, καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς ἴρθε ἡ ὄρα μας καὶ θὰ δοῦμε καὶ μεῖς ἄσπρη μέρα. Τὴ βλέπαμε τὴ βαρκούλα ὡς ἔφευγε δεμένη πίσω ἀπὸ μιὰ γολέττα, καὶ τῆς φωνάζαμε «στὸ καλό». Ἐπιασαν τόπο οἱ γολέττες ἐκεῖνες, τὸ ξέρω. Μὰ τί κατάλαβες πού βρεθήκαμε ἔρμοι καὶ μοναχοὶ ὡς πλάκωσε τὸ κακὸ ἀπὸ τὴν Ἀνατολή! Τὰ ἴδια τῆς Χίος, μόνο κάττι μικρότερα.

Πῆραμε ὄλοι μας τὰ βουνά. Εἶτανε νύχτα, καὶ τρέχανε ὡς λυσσασμένοι κατόπι μας. Μὰ μεῖς ξέραμε τὰ κατατόπια, κι αὐτοὶ δὲν τᾶξεραν. Κ' ἔτσι γλύτωσαν πολλοί, ἂν καὶ τὸ χωριὸ μας ρημάχτηκε. Μὰ ἐγὼ τέτοια τύχη δὲν εἶχα. Ὅτι περάσαμε ἀπὸ κάττι σπαρτὰ σκύδοντας καὶ πῆραμε τὸ βουνὸ, ἄρχισε νὰ κλαίη τὸ μωρὸ στὴν ἀγκαλιά τῆς Χριστίνας! Τί νὰ κάμουμε τώρα! Βύξαξέ το, τῆς φωνάζω. Τοῦ κάκου, δὲ σῶπαινε τὸ μωρὸ!—Φράξε τὸ στόμα του, σφίξε τὸ στὴν ἀγκαλιά σου, γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ, καὶ καθήκαμε! Πάλι τοῦ κάκου! Τὸ παιδί ὄλο τσίριζε.

—Αἰ, νὰ σοῦ πῶ, Χριστίνα, τῆς κάνω τότες, ἄλλον τρόπο δὲν ἔχει. Ἡ αὐτὸ θὰ πάη, ἡ ὄλοι μας. Κάμα τὸ σταυρὸ σου, καὶ πέτα το στὸν γκρεμνὸ! Γλήγορα γιὰ τὴν πλάκωσαν! Νὰ, γύρισε νὰ τοὺς εἶς ἐκεῖ κάτω. Σφίξε τὰ δόντια σου, καὶ στὸν γκρεμνὸ.

*) Ἡ ἀρχὴ στὸ 352 φύλλο.

νὰ φωνάζεις: Βοήθεια! μὲ πνίγουνε! μὲ πνίγουνε!) Ὁ Ὀρέστης ἔσκυψε πὼς χλωμός τώρα καὶ τῆς ξαναφίλησε τὸ χέρι. Κ' ἐκείνη γρήγορα-γρήγορα, χωρὶς οὔτε κᾶν νὰ καταδεχτῆ νὰ στραφῆ σὲ κάποιον πρᾶμα πού δίπλα της ἀναστένανε καὶ ποιοῦσε καὶ τὸ λέγανε Χρυσούλα, ἀνέβηκε στὸ αὐτοκίνητό της καὶ τὸ φροῦ φροῦ ἀνάβησε πάλι χαρούμενο καὶ πεταχτὸ γύρω στὰ πόδια τῆς κ' ἔπειτα πάλι σῶπασε—ἀγκαλιάζοντας τα.

Τὰ γυαλινὰ μόνο μάτια τοῦ αὐτοκινήτου τὴν ὄρα πού στρεφότανε νὰ φύγει, κυτᾶσανε ἄγρια τὴ Χρυσούλα καὶ τῆς φάνηκε ξάφνου πὼς ἡ μηχανὴ αὐτὴ κ' ἡ Νόρα μαζί, ἀπετελοῦσανε ἕνα ὄντο ζωτικὸ καὶ κακούργο, ἕνα μαγκθῆριο πού ξεκίνησε κ' ἴρθε ἀπὸ τὰ βάθη τῶν καιρῶν ἀχόρταγο νὰ ξεριζώσει σωρὸς τὰ τρυφερά, δλάνθιστα δεντράκια καὶ τὴν καταπράσινη ἐλπίδα τῶν ἀνυποψίαστων κάμπων.

Ἐφυγε μουγκρίζοντας—καὶ τ' ἔκουσε ἡ Χρυσούλα νὰ φοβερίζε πὼς θὰ ξανάρθῃ πάλι καὶ δὲ θὰ τὸ γλυτώσει καὶ μ' ἕνα κίνημά του θὰ τῆς τσάκιζε, ὡς κοτσάνι λουλουδιῶν, μέσ' στὴ μέση τὸ κορμί.

Ὀῦ! Ὀῦ! Ὀῦ! Ἐγὼ μὰι πὼς στερεὴ ἀπὸ σένα καὶ πὼς δυνατὴ καὶ θὰ σοῦ σπᾶσω τὴ ζωὴ καὶ θὰ